

Çagalar newrologiýasy, çaga we ýetginjeklerde nerw ulgamynyň näsazlyklaryny anyklamak we bejermek bilen meşgullanýan ýöriteleşdirilen ugurdyr. Lukmançylygyň bu pudagy epilepsiýa we migren ýaly umumy meselelerden başlap, seýrek duş gelýän genetiki näsazlyklar we ösüş yza galmagy ýaly dürli ýagdaýlary öz içine alýar. Ösýän beýniniň özboluşly taraplaryny düşünmek, täsirli ideg bermek we ýaş hassalar üçin netijeleri gowulandyrmak üçin möhümdir.

Çagalar newrologiýasynyň iň möhüm ösüşlerinden biri, nerw ulgamynyň näsazlyklarynyň esasy sebäplerini anyklamak üçin genetiki barlaglaryň ulanylmagydyr. Genetiki barlaglar, epilepsiýa, awtizm spektri näsazlyklary we myşsa distrofileri ýaly ýagdaýlara goşant goşýan mutasiýalary we näsazlyklary ýüze çykaryp biler. Bu genetiki faktorlary ir anyklamak, has takyk bejergiler we şahsylaşdyrylan ideg meýilnamalary üçin mümkinçilik döredýär, bu bolsa täsir edilen çagalaryň durmuş hilini ep-esli gowulaşdyryp biler.

Bu ugurdaky başga bir gyzykly ösüş, beýniniň gurluşy we işleýşi barada jikme-jik düşünje almak üçin MRI we KT skanirlemesi ýaly newroşekillendiriş usullarynyň ulanylmagydyr. Bu şekillendiriş tehnologiýalary, newrologlara ýagdaýlary has takyk anyklamaga we keselleriň ösüşini gözegçilikde saklamaga kömek edýär. Mysal üçin, ösen şekillendiriş beýni şişleriniň, dogabitdi näsazlyklaryň we beýleki gurluş näsazlyklarynyň irki alamatlaryny ýüze çykaryp, wagtynda önüni almak mümkinçilik berýär.

Çagalar newrologiýasy, şeýle hem idege köpugurly çemeleşmäniň ähmiýetini nygtaýar. Bu, newrologlar, pediatrlar, fiziki terapewtler, gürlemek terapewtleri we beýleki hünärmenleriň arasynda hyzmatdaşlygy öz içine alýar, bu bolsa nerw ulgamynyň näsazlyklary bolan çagalaryň dürli zerurlyklaryny çözmäge kömek edýär. Lukmançylyk bejergisini, terapiýany we bilim goldawyny öz içine alýan giňişleýin ideg meýilnamalary, çagalaryň doly mümkinçiliklerine ýetmegine kömek etmek üçin möhümdir.

Netijede, çagalar newrologiýasy ýaş beýnileriň saglygy we ösüşinde möhüm orun tutýan dinamiki we ösýän ugurdyr. Genetiki barlaglar, newroşekillendiriş we köpugurly idegde gazanylan üstünlikler, çagalaryň nerw ulgamynyň näsazlyklarynyň anyklanmagyny we bejerilmegini üýtgedýär.

Bäşim MÄMMETORAZOW
Myrat Garryýew adyndaky Türkmenistanyň Döwlet lukmançylyk
uniwersitetiniň Nerw keselleri we neýrohirurgiýa
kafedrasynyň assistenti